

SMĚRNICE RADY Č. 79/409/EEC O OCHRANĚ VOLNĚ ŽIJÍCÍCH PTÁKŮ (SMĚRNICE O PTÁČÍCH)

Směrnice o ptáčích představuje vůbec jeden z prvních právních předpisů ES na ochranu přírody. Hlavním požadavkem směrnice zůstává ochrana populací cílových druhů (vyjmenovaných v příloze I), která musí zahrnout specifická opatření na ochranu jejich stanovišť. Jedná se o druhy ohrožené vyhoubením, druhy ohrožené specifickými změnami jejich stanovišť, druhy vzácné – s málo početnými nebo prostorově omezenými populacemi – a ostatní druhy vyžadující zvláštní pozornost z důvodů specifického charakteru jejich stanovišť. Členské státy určí pro tyto druhy z hlediska počtu i rozlohy nejvhodnější lokality nebo oblasti jako zvláště chráněná území (SPA) a přijmou i podobná opatření pro stěhovavé druhy.

Dále přijmou členské státy opatření pro vytvoření systému přísné ochrany všech ptačích druhů, týkající se zákazu úmyslného zabíjení, odchytu, zraňování, rušení a dalších činností přímo poškozujících ptačí jedince nebo jejich stanoviště.

SMĚRNICE RADY 79/409/EHS

ze dne 2. dubna 1979

o ochraně volně žijících ptáků

COUNCIL DIRECTIVE of 2 April 1979 on the conservation of wild birds (79/409/EEC)

Rada Evropských společenství

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména článek 235 této smlouvy,
s ohledem na návrh Komise,
s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu,
s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru,

vzhledem k tomu, že prohlášení Rady z 22. listopadu 1973 o akčním programu Evropských společenství pro životní prostředí vyzývá ke specifickým opatřením na ochranu ptáků a je doplněno usnesením Rady Evropských společenství a zástupců vlád členských států sdružených v Radě ze dne 7. května 1977 o pokračování a naplňování politiky a akčního programu Evropských společenství pro životní prostředí;

vzhledem k tomu, že početnost velkého množství druhů volně žijících ptáků přirozeně se vyskytujících na evropském území členských států klesá, a to v některých případech velmi rychle; vzhledem k tomu, že tento pokles představuje vážnou hrozbu pro ochranu přírodního prostředí, protože takový vývoj zejména ohrožuje biologickou rovnováhu;

vzhledem k tomu, že druhy volně žijících ptáků přirozeně se vyskytující na evropském území členských států jsou zejména stěhovavé druhy; vzhledem k tomu, že takové druhy tvoří společné dědictví a jejich účinná ochrana je typickým problémem překračujícím hranice a vyžadujícím společnou odpovědnost,

vzhledem k tomu, že životní podmínky ptáků v Grónsku jsou zásadně odlišné od jiných oblastí evropského území členských států, s ohledem na obecné okolnosti a zejména podnebí, malou hustotu osídlení a výjimečnou rozlohu a zeměpisnou polohu tohoto ostrova;

vzhledem k tomu, že by se tato směrnice proto na Grónsko neměla vztahovat;

vzhledem k tomu, že zachování druhů volně žijících ptáků vyskytujících se v přírodě na evropském území členských států je pro uskutečnění cílů Společenství v oblastech zlepšování životních podmínek, harmonického rozvoje hospodářské činnosti v celém Společenství a nepřetržité a vyvážené expanze v rámci společného trhu nezbytné, avšak ve Smlouvě pro to nejsou stanoveny potřebné specifické pravomoci;

vzhledem k tomu, že přijímaná opatření je nutno uplatnit na různé činitele ovlivňující početnost ptáků, a sice na následky lidské činnosti, zejména na ničení a znečišťování stanovišť ptáků, na odchyt a lov ptáků a obchod, vyplývající z takových postupů; vzhledem k tomu, že přísnost těchto opatření by v rámci strategie ochrany ptactva měla být upravena podle specifické situace různých druhů;

vzhledem k tomu, že cílem je dlouhodobá ochrana a spravování přírodních zdrojů jako nedílné součásti dědictví evropských národů; vzhledem k tomu, že to umožňuje regulovat přírodní zdroje a usměrňovat jejich využívání na základě opatření nezbytných pro uchování a zlepšení přírodní rovnováhy mezi druhy v rámci únosných mezí;

vzhledem k tomu, že zachování, udržování nebo obnova dostatečné rozmanitosti a rozlohy stanovišť je pro ochranu všech druhů ptáků nezbytná; vzhledem k tomu, že některé druhy ptáků by měly být předmětem zvláštních opatření chránících jejich stanoviště, aby v rámci jejich areálů rozšíření bylo zajištěno jejich přežití a rozmnožování; vzhledem k tomu, že taková opatření také musí brát v úvahu stěhovavé ptáky a musí být koordinována s ohledem na vytvoření komplexního celku;

vzhledem k tomu, že je nezbytné zabránit nepříznivým dopadům komerčních zájmů, které vyvolávají zesílený tlak na stupeň využívání ptačích populací, je nutno uplatnit všeobecný zákaz komerčního využití a veškeré výjimky omezit jen na ty druhy, jejichž biologický stav to umožňuje s přihlédnutím ke specifickým podmínkám v jednotlivých oblastech;

vzhledem k tomu, že ve Společenství jako celku mohou být určité druhy loveny – s ohledem na vysokou početnost jejich populací, zeměpisné rozšíření a reprodukční potenciál – což představuje přijatelné využití, jsou-li stanoveny a dodržovány určité limity a je-li takový lov slučitelný s udržením populace těchto druhů na dostačující úrovni;

vzhledem k tomu, že je nezbytné zakázat různé prostředky, zařízení nebo metody hromadného nebo nevyběrového odchytu či zabíjení, a rovněž lovení z určitých dopravních prostředků, s ohledem na nadměrné snížení početnosti, jež u dotčených druhů způsobují nebo mohou způsobit;

vzhledem k tomu, že s ohledem na význam, který je možno přikládat některým specifickým situacím, by za určitých podmínek měla existovat možnost udělovat výjimky, které by dlouhodobě a pravidelně sledovala Komise;

vzhledem k tomu, že ochrana ptáků, zejména stěhovavých, představuje i nadále problém vyžadující vědecký výzkum; vzhledem k tomu, že takový výzkum rovněž umožní vyhodnotit účinnost přijatých opatření;

vzhledem k tomu, že by mělo být po konzultacích s Komisí postaráno o to, aby vysazení některých druhů volně žijících ptáků, které se na evropském území členských států v přírodě nevyskytují, nepoškodilo místní flóru a faunu;

vzhledem k tomu, že Komise každé tři roky vypracuje a rozešle členským státům souhrnnou zprávu, založenou na informacích, které jí členské státy o provádění vnitrostátních právních předpisů přijatých podle této směrnice předložily;

vzhledem k tomu, že je nezbytné urychleně přizpůsobovat některé přílohy této směrnice z hlediska dosaženého odborného a vědeckého pokroku; vzhledem k tomu, že pro usnadnění realizace opatření potřebných pro tento účel by měl být stanoven postup zavádějící úzkou spoluprací mezi členskými státy a Komisí ve Výboru pro přizpůsobování se odbornému a vědeckému pokroku,

přijala tuto směrnici:

Článek 1

1. Tato směrnice se týká ochrany všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahuje Smlouva.
2. Vztahuje se na ptáky, jejich vejce, hnízda a stanoviště.
3. Tato směrnice se nevztahuje na Grónsko.

Článek 2

Členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby populace druhů uvedených v článku 1 byly zachovány na úrovni nebo přivedeny na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou brát v úvahu hospodářské požadavky a požadavky rekreace.

Článek 3

1. S přihlédnutím k požadavkům uvedeným v článku 2 členské státy přijmou nezbytná opatření na ochranu, zachování nebo obnovení dostatečné rozmanitosti a rozlohy stanovišť pro všechny druhy ptáků, na které se vztahuje článek 1.
2. Ochrana, uchování a obnova biotopů a stanovišť bude zahrnovat zejména následující opatření:
 - a. zřizování chráněných území,
 - b. řízenou péči o prostředí v souladu s ekologickými potřebami stanovišť uvnitř i mimo chráněná území,
 - c. obnovu zničených biotopů,
 - d. vytváření biotopů.

Článek 4

1. Druhy uvedené v příloze I, musí být předmětem zvláštních opatření, týkajících se ochrany jejich stanovišť, s cílem zajistit přežití těchto druhů a rozmnožování v jejich areálu rozšíření.

V této souvislosti musí být brány v úvahu:

- a. druhy ohrožené vyhubením,
- b. druhy citlivé vůči specifickým změnám na jejich stanovišti,
- c. druhy pokládáné za vzácné s ohledem na málo početné populace nebo prostorově omezené místní rozšíření,
- d. ostatní druhy vyžadující zvláštní pozornost z důvodů specifického charakteru jejich stanovišť.

Trendy a kolísání početnosti populací musí být zohledněny jako podklady pro hodnocení. Členské státy zejména klasifikují území nejvhodnější z hlediska počtu druhů a rozlohy jako zvláště chráněné oblasti, určené pro ochranu těchto druhů, přičemž vezmou v úvahu jejich požadavky na ochranu na pevnině a na moři v oblasti územní působnosti této směrnice.

2. Členské státy přijmou obdobná opatření pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, přičemž vezmou v úvahu potřebu jejich ochrany na moři a na pevnině v oblasti územní působnosti této směrnice, pokud jde o oblasti jejich rozmnožování, pelichání a přezimování a místa zastávek na jejich tahových trasách. V této souvislosti věnují členské státy zvláštní pozornost ochraně mokřadů a zejména mokřadů mezinárodního významu.

3. Členské státy zašlou Komisi všechny příslušné informace, aby mohla vyvinout odpovídající iniciativu s ohledem na koordinaci nezbytnou k tomu, aby území uvedená v odstavci 1 a 2 vytvořila souvislý celek uspokojující požadavky těchto druhů na moři i na pevnině v oblasti územní působnosti této směrnice.

4. S ohledem na ochranu oblastí uvedených v odstavcích 1 a 2 přijmou členské státy vhodná opatření pro prevenci znečišťování nebo poškozování stanovišť nebo jakýchkoliv rušivých zásahů negativně ovlivňujících ptáky, pokud by mohly být významné z hlediska cílů tohoto článku. Členské státy musí rovněž usilovat o prevenci znečišťování nebo poškozování stanovišť mimo tyto chráněné oblasti.

Článek 5

Aniž jsou dotčena ustanovení článků 7 a 9, členské státy přijmou opatření nezbytná k vytvoření obecné úpravy ochrany všech druhů ptáků uvedených v článku 1, která zejména zakáže

- a. úmyslné zabíjení nebo odchyt jakýmkoliv způsobem,
- b. úmyslné ničení nebo poškozování jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd,
- c. sběr jejich vajec ve volné přírodě a jejich držení, a to i prázdných,
- d. úmyslné vyrušování těchto ptáků zejména během rozmnožování a výchovy mláďat, pokud by toto vyrušování mohlo mít význam z hlediska cílů této směrnice,
- e. držení a chov těchto druhů ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány.

Článek 6

1. Aniž jsou dotčena ustanovení odstavců 2 a 3, členské státy zakáží u všech druhů ptáků uvedených v článku 1 prodej, přepravu za účelem prodeje, držení a chov za účelem prodeje a nabízení za účelem prodeje živých nebo mrtvých ptáků a jakýchkoli snadno rozpoznatelných částí těchto ptáků nebo výrobků získaných z těchto ptáků.
2. Činnosti uvedené v odstavci 1 nejsou zakázány, týkají-li se druhů uvedených v příloze III/1, za předpokladu, že ptáci byli legálně zabití nebo odchyceni nebo získáni jiným zákonným způsobem.
3. Členské státy mohou u druhů uvedených v příloze III/2 povolit na svém území činnosti uvedené v odstavci 1 a stanovit při tom určitá omezení za předpokladu, že ptáci byli legálně zabití nebo odchyceni nebo získáni jiným zákonným způsobem.

Členské státy, které chtějí udělit takové povolení, musí věc nejprve konzultovat s Komisí, s níž společně posoudí, zda by obchodování s jedinci příslušného druhu ohrozilo nebo mohlo ohrozit početnost populace, zeměpisné rozšíření nebo úspěšnost rozmnožování v celém Společenství. Pokud by toto posouzení prokázalo, že zamýšlené povolení povede z pohledu Komise k ohrožení či možnému ohrožení kteréhokoliv z dotčených druhů, Komise předloží příslušnému členskému státu zdůvodněné doporučení, v němž uvede svoje negativní stanovisko k uvádění příslušných druhů na trh. Pokud podle názoru Komise takové riziko neexistuje, informuje o tom příslušný členský stát.

Doporučení Komise bude vyhlášeno v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Členské státy, které vydají povolení podle tohoto odstavce, budou pravidelně ověřovat, zda jsou podmínky pro udělení takového oprávnění plněny.

4. U druhů uvedených v příloze III/3 Komise zajistí vypracování studií o jejich biologickém stavu a o tom, jaké dopady má na tento stav jejich uvádění na trh.

Nejpozději čtyři měsíce před uplynutím lhůty uvedené v článku 18 odst. 1 této směrnice, předloží Komise výboru uvedenému v článku 16 zprávu a své návrhy na zařazení těchto druhů do přílohy III/2.

Až do tohoto rozhodnutí mohou členské státy na tyto druhy uplatňovat stávající národní předpisy, aniž tím je dotčeno ustanovení odstavce 3.

Článek 7

1. S ohledem na početnost populace, zeměpisné rozšíření a úspěšnost rozmnožování ve Společenství mohou být druhy, uvedené v příloze II, loveny podle vnitrostátních právních předpisů daného státu. Členské státy zajistí, že lov těchto druhů nenaruší úsilí o jejich zachování v oblasti jejich rozšíření.
2. Druhy uvedené v příloze II/1 mohou být loveny na moři i na pevnině v oblasti územní působnosti této směrnice.
3. Druhy uvedené v příloze II/2 mohou být loveny pouze v těch členských státech, které jsou u jejich jmen uvedeny.
4. Členské státy zajistí, že lov včetně případného sokolnictví bude prováděn v souladu s platnými národními předpisy a v souladu se zásadami rozumného využívání a ekologicky vyvážené regulace příslušných ptačích druhů a že tento lov je u populací těchto druhů, zejména stěhovavých, slučitelný s opatřeními vyplývajícími z článku 2.

Postarají se zejména o to, aby druhy, na které se předpisy o lovu vztahují, nebyly loveny během období výchovy mláďat ani v jednotlivých stadiích rozmnožování. V případě stěhovavých druhů se zejména postarají o to, aby druhy, na něž se předpisy o lovu vztahují, nebyly loveny během období rozmnožování nebo během období jejich návratu na hnízdiště. Členské státy zašlou Komisi veškeré příslušné informace o praktickém uplatňování svých loveckých předpisů.

Článek 8

Pokud jde o lov, odchyt nebo zabíjení ptáků v souladu s touto směrnicí, zakáží členské státy užití všech prostředků, zařízení nebo metod, jimiž jsou ptáci ve velkém měřítku nebo nevýběrovým způsobem chytáni nebo zabíjeni nebo jejichž použití by mohlo způsobit vymizení druhů v určitých územích, a to zejména těch druhů, které jsou uvedeny v příloze IV písm. a).

Členské státy navíc zakáží jakýkoliv lov z dopravních prostředků uvedených v příloze IV písm. a) a za podmínek uvedených tamtéž.

Článek 9

Pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení, mohou se členské státy odchýlit od ustanovení článků 5, 6, 7 a 8 z následujících důvodů:

- a.
 - v zájmu zdraví lidí a bezpečnosti,
 - v zájmu bezpečnosti leteckého provozu,
 - pro prevenci závažných škod na úrodě, dobytku, lesích, rybářství a vodním hospodářství,
 - za účelem ochrany flóry a fauny,
- b. pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení v původním areálu druhu a pro chov v zajetí pro tyto účely,
- c. aby v malém množství za přísně kontrolovaných podmínek a na základě výběru umožnily odchyt, držení nebo jiné rozumné využívání některých druhů ptáků.

Výjimka musí upřesnit:

- druhy, na něž se vztahuje,
- prostředky, zařízení nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení,
- charakter rizika a časové a místní okolnosti, kdy lze takové výjimky udělit,
- orgán, který je oprávněn vyhlásit, že požadované podmínky nastaly, a rozhodnout, jaké prostředky, zařízení nebo metody a kým mohou být použity a za jakých omezení,
- kontroly, které budou prováděny.

Členské státy zašlou každoročně Komisi zprávu o provádění tohoto článku.

Na základě poskytnutých informací a zejména na základě informací sdělených Komisi podle odstavce 3 musí Komise vždy dbát, aby důsledky těchto výjimek nebyly v rozporu s touto směrnicí. Za tímto účelem přijme odpovídající opatření.

Článek 10

1. Členské státy podpoří výzkum a jakékoliv činnosti nezbytné pro ochranu, řízenou péči a využívání populací všech druhů ptáků uvedených v článku 1.
2. Zvláštní pozornost musí být věnována výzkumu a činnostem zaměřeným na jednotlivé body přílohy V. Členské státy zašlou Komisi veškeré informace nezbytné pro přijetí odpovídajících opatření ke koordinaci výzkumu a dalších činností uvedených v tomto článku.

Článek 11

Členské státy budou dbát, aby vysazování těch druhů ptáků, jež se ve volné přírodě na evropském území členských států nevyskytují, nepříznivě neovlivnilo místní flóru a faunu. V této souvislosti budou jednat s Komisí.

Článek 12

Po uplynutí lhůty uvedené v článku 18 odst. 1 předloží členské státy Komisi každé tři roky zprávu o provádění vnitrostátních předpisů vydaných na základě této směrnice.

Na základě informací uvedených v odstavci 1 Komise každé tři roky vypracuje souhrnnou zprávu. Část návrhu zprávy týkající se informací poskytnutých určitým členským státem bude předložena orgánům tohoto členského státu k ověření. Konečná verze zprávy bude předložena členským státům.

Článek 13

Realizace opatření přijatých na základě této směrnice nesmí, pokud jde o ochranu druhů ptáků uvedených v článku 1, vést ke zhoršení současné situace.

Článek 14

Členské státy mohou zavést přísnější ochranná opatření, než stanovuje tato směrnice.

Článek 15

Změny, které jsou nezbytné pro úpravu příloh I a V této směrnice v souladu s odborným a vědeckým pokrokem, a změny uvedené v druhém pododstavci článku 6 odst. 4 budou přijaty postupem stanoveným v článku 17.

Článek 16

Pro účely změn uvedených v článku 15 této směrnice se zřizuje výbor pro přizpůsobení technickému a vědeckému pokroku (dále jen "výbor"), skládající se ze zástupců členských států a z jednoho zástupce Komise ve funkci předsedy. Výbor přijme svůj jednací řád.

Článek 17

1. Pokud se dodržuje postup stanovený tímto článkem, předloží předseda záležitosti výboru, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost zástupce členského státu.
2. Zástupce Komise předloží výboru návrh opatření, která mají být přijata. Výbor předloží stanovisko k návrhu ve lhůtě, kterou stanoví předseda s ohledem na naléhavost záležitosti. Rozhodne většinou 41 hlasů, přičemž hlasům členských států se přikládá váha podle čl. 148 odst. 2 Smlouvy. Předseda nehlasuje.
3. a. Komise předpokládaná opatření přijme, pokud jsou v souladu se stanoviskem výboru.
b. Pokud předpokládaná opatření nejsou v souladu se stanoviskem výboru, nebo pokud nebylo předloženo žádné stanovisko, Komise Radě neprodleně předloží návrh týkající se opatření, která mají být přijata. Rada přijme rozhodnutí kvalifikovanou většinou.
c. Jestliže Rada nepřijme opatření do tří měsíců ode dne, kdy jí byl návrh předán, přijme navržená opatření Komise.

Článek 18

1. Členské státy přijmou právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do dvou let ode dne jejího oznámení. Uvědomí o nich Komisi.
2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátního práva, která přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 19

Tato směrnice je určena členským státům.

V Lucemburku, dne 2. dubna 1979

Za Radu
předseda
J. Francois-Poncet